

Uměnovědná komparatistika

Komparace výtvarného umění a literatury

- Gotthold Ephraim Lessing (1729-1781)
Laokoon oder über die Grenzen der Mahlerey und Poesie, 1766
- Oskar Walzel (1864-1944)
Gehalt und Gestalt im Kunstwerk des Dichters, 1923
- Jan Mukařovský (1891-1975)
Mezi poesií a výtvarnictvím, 1941 (in: *Kapitoly z české poetiky I*, 1948)
- Tomáš Vlček (nar. 1941)
Poezie, obraz a obrazové básně, 1972
- Miroslav Petříček ml. (nar. 1951)
Svět jako analogon obrazu, 2006

„Plodný okamžik“ podle Lessinga

Hagesandros, Polydoros a Athanadoros z Rhodu, *Laokoon a jeho synové*, římská kopie podle originálu z doby cca 200 př. Kr.

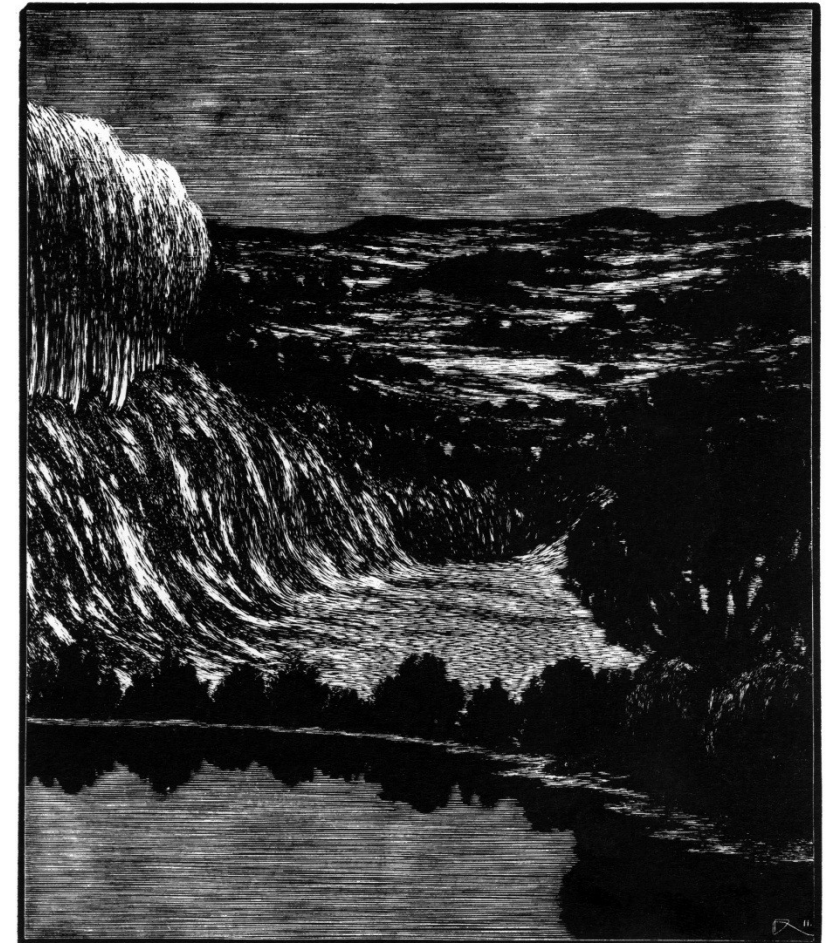
Karl Theodor von Piloty, *Seni nad Valdštejnovou mrtvolou*, 1855

„Společenství cíle“ dle Mukařovského

„To, co jednotlivá umění navzájem pojí, je společenství cíle – jsouť umění vesměs činností s převažujícím zřetelem estetickým; to, co je navzájem dělí, je různost materiálu. Obě tyto okolnosti uplatňují se současně a ovšem protikladně, tvoříce základní antinonii vztahu mezi uměními. Společenství cíle vede k tomu, že (...) každé z umění projevuje občas snahu dosáhnout svými prostředky téhož účinu, jakého dosahuje umění jiné: básnictví chce jednou zobrazovat jako malířství, jindy dosáhnout významové polyvalence hudby (do níž možno při vnímání vkládat celou řadu významů i kolísat současně mezi významem několikerým) atd. V té chvíli zasáhne však povaha materiálu: slovo zůstane slovem a napodobením malířství dosáhne básnictví jen toho, že objeví novou možnost (po př. novou sestavu možností) uměleckého využití slova.“ (*Mezi poesíí a výtvarnictvím*)

Výtvarný doprovod díla K. H. Máchy
- symbolistická interpretace *Máje* (Jan Konůpek, Fr.
Kobliha)

Komparace výtvarného umění a hudby

- Theodor W. Adorno
Über einige Relationen zwischen Musik und Malerei, 1967
- Jarmila Doubravová
Hudba a výtvarné umění, 1982
- Andrea Gott dang
Vorbild Musik. Die Geschichte einer Idee in der Malerei im deutschsprachigen Raum 1780-1915, 2004
- Jaroslav Bláha
Výtvarné umění a hudba. Tvar prostor a čas I/1,
- Peter Vergo
The Music of Painting. Music, Modernism and the Visual Arts from the Romantics to John Cage, 2012

Výtvarný ekvivalent hudby

Gabriel von Max: cyklus *Obrazové fantazie k hudebním skladbám*,
1861-62

Lento

Das schone Augen Lied von St. Gallen, pour piano par Ch. Str. ou de. Str.

Gab. Max fec.

3

Fr. Bruckmann phot.

Theo. Stroefler's Kunstverlag in München.

Agitato

L. Müllers Lied Bartholomäus ohne Worte, K. 122, No. 1

Gab. Max fec.

8

Fr. Bruckmann phot.

Theo. Stroefler's Kunstverlag in München.

Andante

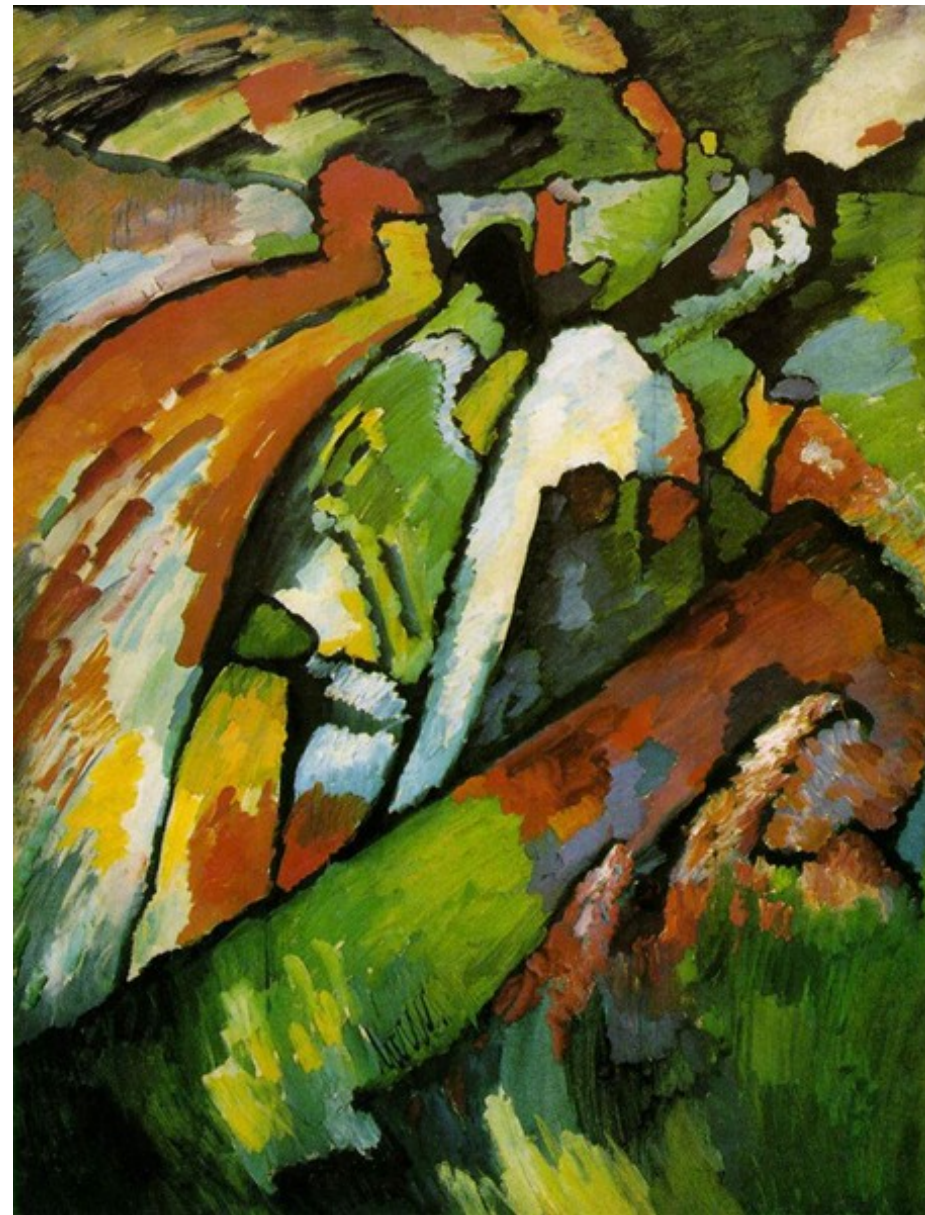
Orfismus Robert Delaunay
Kruhové tvary, cca 1910

Vasilij Kandinskij Improvizace 7, 1910

Barva je prostředek bezprostředního působení na duši. Barva je klávesa. Oko je úderné kladívko. Duše je klavír s mnoha strunami. Umělec je ruka, která úderem na tu nebo onu klávesu způsobí vibraci duše.

(V. Kandinskij: *O duchovnosti v umění*. Mnichov 1912.)

Experimenty 20. let 20. stol.

Miroslav Ponc a Zdeněk Pešánek

